

Kulticko-hierarchický živel: románský katolicismus

Rudolf Steiner

Často jsme mluvili o tom, co zůstalo jako dědictví čtvrtého poatlantského údobí, které skončilo v 15. století, a mluvili jsme o tom, že páté poatlantské údobí je tu proto, aby se plně rozvinula duše vědomá. Ovšem právě duše vědomá má člověka úzce spojit s veškerým materiálním děním, se vším, co souvisí s materialismem. Viděli jsme, že ve čtvrtém poatlantském údobí, od 8. století před Kristem do 15. století po Kristu, svět postupně ovládl řecko-latinský živel: nejprve v tom, co se obvykle nazývá římskou říší, a pak v římském papežství, které dosáhlo vrcholu svého panství právě ve 13. a na začátku 14. století. To je zároveň také začátek pátého poatlantského údobí; současně je to začátek rozpadu římsko-papežské nadvlády, ale i začátek impulzů, pod jejichž vlivem se nesou dnešní tragické události. A nikdo v podstatě nemůže porozumět tomu, co se dnes děje, nenahlíží-li na věci ve větší souvislosti. Podíl na tragických událostech dnešní Evropy totiž mají v podstatě všechny evropské národy. Kdo chce poznat, musí se nutně dívat na impulzy, které se dlouho připravovaly a které se dnes začínají projevovat.

Proto jsem chtěl dnes shrnout, abych tak řekl, to, co si žádá dalekou perspektivu, s tím, co máme před očima. Nejprve si připomeňme, že jsme se již zabývali tím, že jižní národy, italsko-španělské obyvatelstvo, představují v říších, které vytvořily, doznívání třetího poatlantského údobí, samozřejmě se začleněním celého dědictví čtvrtého údobí. Stačí, abyste sledovali strukturu italsko-španělského vývoje, jak se ukazovala na přelomu čtvrtého a pátého poatlantského údobí, abyste viděli, že v ní dosud spočívá to, co mělo bezprostřední opodstatnění ve třetím, egyptsko-chaldejském údobí. Zejména ve způsobu, jakým se, vycházející z Říma a Španělska, jako náboženství uplatňoval kultus převzatý z egyptsko-chaldejské kultury, máte [před sebou] přežívání egyptsko-chaldejské kultury, které pak dosáhlo vrcholu ve 13. století. Jestliže bychom to, co v podobě papežské nadvlády vycházelo z jihu Evropy a ve 13. století dosáhlo vrcholu, chtěli označit jedním slovem, které pro nás dnes může být srozumitelné - neboť slova jsou v různých dobách srozumitelná různě - jestliže bychom to chtěli označit tak, aby to odpovídalo skutečnosti, že papežská nadvláda se tenkrát rozšířila v celé evropské kultuře a ovládla ji, pak musíme říci, že je to v podstatě kulticko-hierarchický, církevní živel. Tento kulticko-hierarchický, církevní živel, v němž se v románském katolicismu proudícím do Evropy proměnilo římanství, je jedním z impulzů, které doznívají jako přeživší impulzy po celé páté poatlantské údobí a které budou doznívat zvláště v jeho první třetině. Můžete si, abych tak řekl, spočítat, jak dlouho to bude trvat. Víte, že jedno poatlantské údobí trvá zhruba dva tisíce sto šedesát let; třetina dělá sedm set dvacet let. Jestliže bude začátek, řekněme, v roce 1415, pak budete mít největší působení do roku 2135, takže poslední vlny hierarchického románství budou trvat až do začátku třetího tisíciletí včetně. Je to doznívání, v němž se impulzy čtvrtého poatlantského údobí uplatňují ve formách

třetího údobí. Ty věci však působí všechny současně, a tak spolu s těmito impulzy působí i jiné. Vlastního vrcholu dosáhl románský katolicismus ovšem již ve 13., 14. století.